

Plenum

Torsdag 25.2.2016 kl. 16.00—17.44

5. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

Lagmotion LM 3/2016 rd Hanna Sarkkinen vänst m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

Debatt

17.35 **Hanna Sarkkinen vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ehdottaa tällä lakialoitteella määriteltäväksi sen, mikä on kohtuullinen sähkön siirtohinnan vuosikorotustason enimmäismäärä. Taustalla on tietysti se, että Suomen suurin sähköverkkoyhtiö Caruna Oy ilmoitti 18.1.2016 sähkön siirtohintojen massiivisista korotuksista. Yrityksen tiedotteen mukaan korotuksen vaikutus siirtolaskun verolliseen loppusummaan on Caruna Oy:n alueella keskimäärin 27 prosenttia ja Caruna Espoo Oy:n alueella keskimäärin 22 prosenttia. Paikoin korotukset ovat olleet vielä tätäkin suurempia.

Jätimme lakiesityksen ennen kuin meillä oli tieto siitä, että ministeri Rehn lupasi puuttua asiaan ja teki esityksen lakiesityksemme mukaisista rajoituksista sähkön siirtohintojen korotukseen — tai ministeri lupasi tuoda tällaisen esityksen eduskuntaan. Suurkiitos ministerille siitä, että hän on luvannut tarttua toimeen ja tähän tärkeään asiaan. Eduskunnassa tuntuu vallitsevan suuri yksimielisyys siitä, että tähän tilanteeseen ja näihin kohtuuttomiin sähkön siirtohintojen korotuksiin täytyy puuttua.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteemme mukaan Energiaviraston tehtävänä on erityisesti vahvistaa sähkön siirtohinnan kohtuullisuus, mikä aloitteemme mukaan merkitsisi sitä, että sähkön siirrosta kuluttajalta perittävän hinnan vuosittainen korotus ei saisi ylittää 10:tä prosenttia eikä 15:tä prosenttia Energiamarkkinaviraston nelivuotisella tarkasteluaajakaksolla.

Sähkömarkkinalaki hyväksyttiin eduskunnassa vuonna 2013. Asiasta mietinnön antanut talousvaliokunta kiinnitti huomiota sähkömarkkinalain velvoitteiden aiheuttamiin kustannuksiin kuluttajille. Sähkömarkkinalakiin säädettiin silloin 15 vuoden siirtymäaika, jonka aikana sähköverkkoyhtiö toteuttaa lain edellyttämät uudistukset kuten maakaapeloinnit. Missään vaiheessa lainvalmistelua ei otettu huomioon eikä ennakoitu tilannetta, jossa kuluttajien maksamiin sähkön siirtohintoihin kohdistuisi nyt ilmoitetun suuruisia valtavia kertakorotuksia. Ottaen huomioon, että lakia sääätäneen eduskunnan ja talousvaliokunnan tahto oli ehkäistä kohtuuttomia hinnankorotuksia, on katsottava tapahtuneiden sähkön siirtohintojen korotusten olevan lainsäätäjän tahdon ja näin ollen lain hengen vastaisia.

Punkt i protokollet PR 14/2016 rd

Siksi esittämämme lainmuutos on perusteltu ja toivottavasti ministerin lupaama esitys lain muutoksesta olisi samansuuntainen.

Myös muita mahdollisia lainsäädännöllisiä muutoksia tulisi tehdä sähkön siirtohintojen kohtuullistamiseksi ja kohtuuttomien korotusten estämiseksi. Muun muassa pitäisi rajoittaa yhtiöille sallittuja liikevoittoprosentteja, pitäisi tarkastella uudestaan sähkömarkkina-alueen huoltovarmuusvelvoitteiden oikeasuhteisuutta sekä määritellä sähkönsiirtoverkkojen taipainen perusinfrastruktuuri kuuluvaksi valtion strategiseen omistukseen, jota ei tule yksityistää.

Arvoisa puhemies! Tässä kyseisen Carunan tapauksessa törkeää on lisäksi vielä se, että kyseinen yhtiö harjoittaa aggressiivista verosuunnittelua ja konsernin sisäisillä järjestelyillä minimoi veronmaksun Suomeen. Kiitänkin tässä lopuksi edellisessä asiakohdassa käsiteltyä edustaja Tolppasen aloitetta, jossa pyritään osaltaan suitsimaan verovälttelyä. Toivonkin, että hallitus puuttuu Carunan ja muiden suuryhtiöiden harjoittamaan verovälttelyyn, mitä tehdään esimerkiksi siirtohinnoittelulla, ja toivon, että tähän puututaan yhtä päämäärätietoisesti kuin on nyt luvattu puuttua sähkön siirtohintojen kertakorotusten kohtuuttomuuksiin.

17.39 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kaikki nykyiset oppositiopuolueet, jotka näkymän mukaan puuttuvat tällä hetkellä salista lähes totaalisesti, olivat siunaamassa sähkön-siirron monopoliyhtiön myyntiä, (Hanna Sarkkisen välihuuto) ja kaikille nykyisille oppositiopuolueille tuli yllätyksenä se, että tämän monopoliaseman turvin on helppo nostaa hintoja. Perussuomalaisille se ei tullut yllätyksenä, ja nytkin olemme olleet kärjessä vaatimassa asian korjausta. Demareissa myönnettiin, että peiliin katsomisen paikka on. Vähitellen alkaa ymmärrys lisääntymään, että koko edellinen hallituskausi meni metsään ja oppositiotasema on siten täysin ansaittu.

Ylipäänsä oppositiopuolueista henkii voimakkaasti edellisen hallituskauden teema: tuhrataan ensin ja viisaus seuraa perässä. Demaritkin ovat jo keksineet, kuinka työpaikkoja tehdään hallitusta paremmin, vaikka edellisen kauden aikana loivat pelkkää työttömyyttä. Nyt vasemmistoliitto seuraa tässä samaa linjaa sähköasioissa. Tätä kutsutaan jälkiviisauksiksi: tehdään ensin virheet ja löydetään oikeita ratkaisuja jälkikäteen, kun ei enää olla vallassa eikä puheiden perusteella vastuusakaan. On kuitenkin hyvä, että koko opposition siunaama monopoliyhtiön myynti on herättänyt halua katsoa peiliin mutta myös muuttaa lainsäädäntöä. Harmi kuitenkin, ettei vasemmistoliitto herännyt tähän tarpeeseen myynnin jälkeen ollessaan vielä hallituksessa.

Arvoisa puhemies! Jos näin olisi menetelty, laki olisi voinut ehtiä voimaan ja estää ylisuuret korotukset, jotka nyt pääsivät tapahtumaan. Kolmisen vuotta sitten Juha Sipilä antoi edustaja Arhinmäelle vihjeen osinkoveroasiassa, ja hän ymmärsi silloin, mitä tuli päätettyä. Helmikuun 4. päivä tänä vuonna ministeri Olli Rehn lupasi puuttua sähkönsiirron korotuksiin lailla. Seuraavana päivänä, siis 5.2. — tämä on tarkistettu — vasemmistoliitto jätti tämän lakiehdotuksen. Olisiko vasemmistoliiton ollut tyylikkäämpää olla jo edeltä viisas?

17.41 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelän kannattaa tarkistaa pöytäkirjat, mitä viime hallituskaudella hallituksessa tapahtui. Talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa vasemmistoliitto vastusti Fortumin sähköverkkojen myymistä Carunalle. Jätimme asiasta eriävän mielipiteen, se löytyy sieltä pöytäkir-

Punkt i protokollet PR 14/2016 rd

joista. Tekin sen voitte sieltä löytää ja voitte huomata, että vasemmistoliitto ei siis hallituksessa ollessaan siunannut Fortumin sähköverkkojen myymistä Carunalle. Tämä on fakta, ja tämä löytyy historiankirjoituksesta. Siinä mielessä koen, että on todellakin aivan täysin oikeutettua, että me täällä myös sitten arvostelemme tätä, koska pystyimme ennakolta näkemään, mitä tämäntyyppisen luonnollisen monopolin yksityistäminen tarkoittaa. Mutta se täytyy myöntää, että sähkömarkkinalakia valmisteltaessa ei osattu nähdä sitä, minkälaisia suuria kertakorotuksia tehtäisiin, eikä sinne riittäviä rajoituksia silloin osattu näille kertakorotuksille laittaa, mutta nyt on hyvä, että sähkömarkkinalakia (Puhemies koputtaa) sitten ryhdytään korjaamaan näiltä osin.

17.42 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Puuttumatta nyt paremmin siihen, ovatko uuden lain esittäjät ajan tasalla vai miten, onko edellinen hallitus tehnyt virheitä, itse koen tämän sähkömarkkinalain muutoksen tärkeänä ihan kuluttajan kannalta. Sellaisen monopolimaisuuden osalta, jota mielestäni sähköverkot Suomessa ovat, pitäisi erityisen tarkkaan tulevaisuudessa miettiä, kenelle se omistus kuuluu ja kuinka paljon niillä voidaan hinnoittelua ja kuluttajien tilannetta vaikeuttaa. Koska tämä siirtohinta-asia on sellainen asia, jota ei käytännössä voi kilpailuttaa, niin sehän on selvää, että silloin näissä asioissa pitää oikeudenmukaisuuden toteutua. Siinä mielessä pidän tätä lakialoitettakin ihan tarpeellisena, ja hyvä, että hallitus nyt puuttuu näihin epäoikeudenmukaisuuksiin, joita tässä on havaittu.

17.43 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkkiselle kommenttina, että täällä salissa keskustellessa on useisiin otteisiin todettu, että hallituksen päätökset ovat hallituksen yhteisiä päätöksiä, myös ne epämieluisat päätökset. Tämä on tuotu monta kertaa esille myös perussuomalaisten kohdalla. Hallitus on tehnyt monia asioita, jotka eivät ole olleet kenties meille mieleen, mutta päätökset ovat yhteisiä hallituksessa. Pisteiden kerääminen asialla on varsin onttua, kun vasemmistoliitto kuitenkin jatkoi hallitusrintamassa mukana, kunnes myöhemmin katsoi tarpeelliseksi erota.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.